

การเปลี่ยนผ่านช่วงเวลาของเมืองเชียงใหม่*

The Transition of Time in Chiang Mai

¹อมร ทองพยงค์ และ ฉลองเดช คูพานุมัต¹Amorn Thongpayong and Chalongdej Kuphanumat

คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Fine Arts, Chiang Mai University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Amorn.t@cmu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ผ่านลักษณะรูปแบบการใช้สอยที่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา 2) สร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยโดยการสังเคราะห์องค์ความรู้สู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์รูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิมเป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ศิลปะ โดยมีการสืบค้นข้อมูลประวัติความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2510-2565) ผ่านการศึกษาภาคเอกสารการลงพื้นที่เพื่อสำรวจทางกายภาพและการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างโดยมีพื้นที่ทำการวิจัยคืออำเภอเมือง โดยนำข้อมูลมาสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยผ่านโครงสร้างอาคารสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

พบว่า 1. บริบทการเปลี่ยนแปลงทางรูปแบบและสภาพแวดล้อมของโครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลเพื่อเล่าถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของเมืองที่ค่อย ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการมองผ่านโครงสร้างในอดีตมาสู่ปัจจุบันการเรียนรู้และปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมในปัจจุบันได้อย่างมีความเข้าใจในพื้นฐานของวัฒนธรรมที่หลากหลายของเมือง การเรียนรู้ประวัติศาสตร์เหล่านี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบของสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันที่ส่งผลต่อไปยังอนาคตที่กำลังจะเกิดขึ้นในภายหน้าอย่างมีความเข้าใจ 2. การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในชุด “ช่วงเวลา” มีขั้นตอนและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันกับรูปทรงของสถาปัตยกรรมเก่าโดยคัดสรรคัมภีร์เพื่อตรงตามความต้องการในด้านองค์ประกอบที่เหมาะสมเพื่อที่จะสะท้อนแนวความคิดผ่านศิลปะภาพพิมพ์ออกมาให้ส่งผลต่อความรู้สึก และนำผลงานภาพพิมพ์มาสร้างองค์ประกอบชิ้นใหม่ในสื่อดิจิทัลและภาพเคลื่อนไหว (Media Art) กราฟฟิตี (Graffiti) ให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้นในการเผยแพร่ต่อประชาชนทั่วไปเพื่อที่จะได้เข้าถึงสาระของงานที่จะนำเสนอจนไปถึงการตระหนักต่อคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่เปลี่ยนบริบทและความเข้าใจต่อวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา

คำสำคัญ: ศิลปะร่วมสมัย; ศิลปะจัดวาง; สตรีทอาร์ต; กราฟฟิตี; สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

Abstract

This research aimed at the following: 1) to study the cultural context of Chiang Mai's local architecture through the changing patterns of its use over time; and 2) to create contemporary art by synthesizing this knowledge into the creation of printmaking artworks in

*Received January 25, 2024; Revised March 5, 2024; Accepted March 11, 2024

different formats. This study was a creative art research that investigated the history of Chiang Mai from the past to the present. Data were collected through documentary research, physical surveys, and structured interviews. The research area was Chiang Mai City District. The data was used to synthesize knowledge about the local architecture of Chiang Mai and create contemporary artworks based on the structure of the local architecture.

The findings were found as follows: 1) The changing context of the form and environment of Chiang Mai's local architecture includes the cultural changes in the city's way of life, which has gradually changed over time. This was done by examining the structures from the past to the present. The study found that learning and adapting to the present culture can be done with an understanding of the diverse cultural foundations of Chiang Mai. Learning about this history will help us understand the changing forms of society and culture in the present, which will have an impact on the future; and 2) The creation of contemporary artworks in "Time Series" involved studying the shapes of old architecture and selecting perspectives that met the requirements of the composition. This was done in order to reflect the concept through printmaking in a way that would evoke emotions. The prints were then recomposed in digital media and animation (media art), and other media such as street art and graffiti, all of which were used to interest the general public. This was done in order to convey the message of the work and to raise awareness of the value of local architecture, the changing context and understanding of the way of life over time.

Keywords: Contemporary Art; Installation Art; Street Art; Graffiti; Vernacular Architecture

บทนำ

เมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางภาคเหนือของประเทศไทยเป็นสถานที่ซึ่งมีวัฒนธรรมที่เก่าแก่และศาสนาที่หลากหลายที่ตั้งภูมิศาสตร์เป็นเมืองที่อยู่พื้นที่ราบลุ่มท่ามกลางสภาพแวดล้อมธรรมชาติมีภูเขาล้อมรอบมีป่าต้นน้ำและป่าไม้หลากหลายประเภทอันแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์มีภูมิอากาศค่อนข้างเย็นตลอดทั้งปีจึงทำให้เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้านระบบสาธารณูปโภคและการคมนาคมมีความสะดวกทั้งทางบกและทางอากาศองค์ประกอบเหล่านี้ทำให้เป็นเมืองที่มีผู้คนมากมายเข้ามาตั้งถิ่นฐานตลอดถึงการประกอบอาชีพที่หลากหลายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยังเป็นเมืองใหญ่อันดับต้น ๆ ของประเทศมีความสะดวกสบายทางการเดินทาง โดยสังเกตได้จากการมีสายการบินตรงในระดับนานาชาติเชื่อมต่อระหว่างประเทศที่เป็นหัวเมืองใหญ่ ๆ ของโลกทำให้เป็นจุดหมายของผู้คนทั่วโลกที่หลงใหลเข้ามาในหลากหลายบริบททำให้เกิดวัฒนธรรมหลอมรวมซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมเก่าและวัฒนธรรมใหม่ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านี้ล้วนแฝงเข้ามาสู่เมืองเชียงใหม่อย่างไม่รู้ตัว จึงเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เชียงใหม่มีความพิเศษและแตกต่างในรูปแบบของวัฒนธรรมที่เปลี่ยนผ่านเมืองเชียงใหม่ไปอย่างรวดเร็วซึ่งสังเกตได้จากวัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านการดำเนินชีวิตประจำวัน ของผู้คนในเชียงใหม่อย่าง เช่น อาหารดนตรี แฟชั่นและศิลปะ

การศึกษาบริบทของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและภาคสนาม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่เพื่อให้ทราบถึงประวัติศาสตร์และพัฒนาการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านรูปแบบ

สถาปัตยกรรม และการดำเนินชีวิตแบบสังคมเมืองที่เปลี่ยนไปจนเป็นปัจจัยให้โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเหล่านี้เปลี่ยนแปลงบริบทไปตามรูปแบบวัฒนธรรมที่หมุนเวียนเข้ามาสู่เมืองเชียงใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ จนเกิดเป็นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนในระดับที่ซับซ้อนและมีผลต่อการดำรงอยู่ของแต่ละชุมชนจึงเป็นองค์ประกอบให้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของเมืองเชียงใหม่ถูกปรับเปลี่ยนบริบทมาจนถึงปัจจุบัน (Noenhaad, 2019) จากที่มาและความสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่เปลี่ยนแปลงตามรูปแบบวัฒนธรรมดังที่กล่าวมาแล้วนั้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่เพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนการบอกเล่าถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตของเมืองเชียงใหม่โดยนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ที่จะได้เข้าถึงการตระหนักรู้ต่อคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่เปลี่ยนบริบทและความเข้าใจต่อวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา

ผลงานศิลปะร่วมสมัยที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการนำเอาประเด็นเหล่านี้มาเป็นแรงบันดาลใจเพื่อให้สังคมได้เกิดการเรียนรู้ต่อคุณค่า และประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรม โดยการมองผ่านโครงสร้างในอดีตมาสู่การเรียนรู้ และปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมในปัจจุบันได้อย่างมีความเข้าใจในพื้นฐานของวัฒนธรรมที่หลากหลายของเมืองเชียงใหม่ โดยหวังว่าการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เหล่านี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบของสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อปัจจัยอนาคตที่กำลังจะเกิดขึ้นในภายหน้าอย่างมีความเข้าใจ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยชุดนี้เปรียบเสมือนการบันทึกช่วงเวลาในปัจจุบันที่กำลังดำเนินอยู่เป็นการบอกเล่าถึงสถานะปัจจุบันของวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ผ่านโครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ผ่านลักษณะรูปแบบการใช้สอยที่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา
2. เพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์โดยการสังเคราะห์องค์ความรู้สู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ในรูปแบบใหม่ผ่านโครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเป็นการดำเนินการเชิงสร้างสรรค์โดยมีการกำหนดของเขตเนื้อหาขอบเขตพื้นที่ทางกายภาพเพื่อเก็บข้อมูลนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทางเอกสาร กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ ผู้ศึกษาได้กำหนดการดำเนินงานโดยทำการศึกษามรดกสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา ลักษณะและรูปแบบ ตลอดจนองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม และหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมการอยู่อาศัยในรูปแบบของสังคมเมืองในเขตเมืองเชียงใหม่ โดยการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับอาคารสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยโดยมีขอบเขตพื้นที่คือเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และใช้วิธีการศึกษาในรูปแบบงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ศิลปะ (Art Creative Research) ใช้วิธีการศึกษาในรูปแบบสหวิทยาการ (interdisciplinary research) และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบพรรณนาและเสนอผลงานสร้างสรรค์ศิลปะ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเรือนพื้นถิ่นภาคเหนือประเภทต่าง ๆ ศึกษาภาคเอกสาร และภาคสนาม ศึกษาเกี่ยวองค์ประกอบต่าง ๆ ของอาคารพื้นถิ่นทั้งรูปแบบประวัติ และวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของเมืองเชียงใหม่ที่เปลี่ยนแปลงเพื่อศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ผ่านลักษณะรูปแบบการใช้สอยที่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาโดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร (Population) ประชากรในการศึกษาค้างครั้งนี้คือ อาครพื้นที่เมืองเชียงใหม่ประเภทต่าง ๆ รูปแบบต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่าง (Sample) และวิธีการเลือกตัวอย่าง (Sampling) ในการศึกษาค้างนี้มี 2 กลุ่ม คือ เรือนพื้นถิ่นประเภทเรือนค้าขายที่ยังพบเห็นได้ในถนนเส้นหลัก ๆ ของเมืองเชียงใหม่ เช่น ถนนช้างม่อการเลือกตัวอย่าง (Sampling) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการเลือกจากรูปแบบอาคารที่ถูกปรับเปลี่ยนตามวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตเป็นตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้างนี้ และเรือนพื้นถิ่นประเภทเรือนอยู่อาศัยที่ค่อนข้างสมบูรณ์และยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนบริบทในเขตตัวเมืองเชียงใหม่เพื่อเก็บข้อมูลซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) แบบจงใจ (Purposive Sampling) จนกว่าจะได้ข้อมูลครบถ้วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้แก่ การสำรวจทางกายภาพเป็นการบันทึก, สำรวร้งวัด (Measure Work) บันทึกข้อมูลด้านรูปแบบรวมทั้งองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องโดยการบันทึกข้อมูลด้วยแบบบันทึกข้อมูล (Field Records) ภาพนิ่งและการเขียนลายเส้นประกอบ

2) การสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) เป็นการสังเกต และพิจารณาารูปแบบของรายละเอียดต่าง ๆ ขององค์ประกอบในการสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในแต่ละหลัง โดยใช้แบบบันทึกการสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structure Observation)

3)แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสัมภาษณ์รายบุคคลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) โดยกำหนดหัวข้อในการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาเป็นคำถามปลายเปิดแบ่งออกเป็นประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่อยู่ในเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 ส่วนดังต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 ประวัติ, อายุของโครงสร้าง, ความเป็นมา ส่วนที่ 2 การปรับเปลี่ยนรูปแบบตามวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

4) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ความรู้ในด้านอื่นหรือที่คล้ายกันเพื่อเปรียบเทียบความเป็นมาโดยการสนทนาแบบกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือช่วยกันทบทวนความจำเริ่มจากผู้นำชมฯ ผู้ที่มีความชำนาญในท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ที่มีความรู้ หรือสนใจเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นซึ่งจะเป็นกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจงใจ (Purposive Sampling) ในประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม รูปแบบชุมชนในทั้งในอดีตและปัจจุบัน

5) การเก็บรวบรวมข้อมูลจะมีรูปแบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสองทาง

5.1 การเก็บข้อมูลภาคเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าศึกษาจากหนังสือบทความวิชาการ เอกสาร และงานวิจัย ศึกษาข้อมูลในส่วนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมภาคเหนือรูปแบบต่าง ๆ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของเมืองเชียงใหม่ โดยใช้สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในการเก็บข้อมูลซึ่งมีประโยชน์ต่อการเก็บข้อมูลภาคสนามจนไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Survey) การเก็บข้อมูลภาคสนามนั้นเป็นการสำรวจและบันทึกรายละเอียดในรูปแบบและส่วนต่าง ๆ ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น นอกจากนั้นยังมีด้านอื่น ๆ เช่น รูปแบบวิถีชีวิต ชุมชน และวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมซึ่งเป็นส่วนของข้อมูลทางมนุษยวิทยา สังคมศาสตร์ โดยศึกษาจากพื้นที่คือ เมืองเชียงใหม่ ซึ่งใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยการศึกษาารูปแบบทางกายภาพ คือโครงสร้างและวัสดุในการก่อสร้างและสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) รวมทั้งการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยได้ทำการบันทึกข้อมูล การถ่ายรูปเครื่องบันทึกเสียง และสเก็ตภาพร่าง ตามที่ผู้ศึกษามีเจตนาในการมีส่วนร่วมกับชุมชนในพื้นที่

6) การวิเคราะห์และประมวล โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภาคเอกสาร และภาคสนาม โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบ ประมวล และวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามวัตถุประสงค์ การศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

6.1 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม วัฒนธรรม และสถานะที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วของเมืองเชียงใหม่ในระยะที่ผ่านมา

6.2 วิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างอาคารพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ที่เปลี่ยนแปลงบริบทในปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จากขั้นตอนในการศึกษาขั้นตอนแรกการสังเคราะห์ (Synthesis) มาสู่ขั้นตอนการสร้างสรรค์ภายใต้แรงบันดาลใจจากรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ถึงการดำเนินชีวิตในปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนไปตามช่วงเวลา รูปแบบ สังคม วัฒนธรรม มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art) ด้วยการใช้เทคนิคทางศิลปะภาพพิมพ์ (Printmaking) สื่อดิจิทัลและภาพเคลื่อนไหว (Media Art) และศิลปะการจัดวาง (Installation Art) มาใช้ในการนำเสนอในรูปแบบการจัดแสดงผลงานนิทรรศการศิลปะ (Art Exhibition) เพื่อสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเมืองเชียงใหม่ที่ปรับเปลี่ยนไปตามวิถีการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

1) ผลงานศิลปะชุด “ช่วงเวลา” (Transition) เป็นศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก (Intaglio Printmaking) จำนวน 9 ชิ้นงาน โดยการสร้างสรรค์ประกอบเป็นผลงานภาพเคลื่อนไหว (Motion Graphics) 1 ชิ้นงาน การแสดงออกผ่านโครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ที่ยังคงสถานะอยู่ภายใต้ที่ตั้งที่เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมไป โดยมีการเล่าผ่านช่วงเวลาต่าง ๆ ที่ผ่านมามาตั้งแต่อดีต โดยอาศัยข้อมูลภาพถ่ายเก่าของสภาพแวดล้อมบริเวณนั้นผ่านช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งตัวโครงสร้างที่ถูกปรับเปลี่ยนและลดทอนความสำคัญไปจนถึงขั้นสุดท้าย คือช่วงเวลาในปัจจุบันโดยมีขนาดผลงานแต่ละชิ้นอยู่ที่ 78x108 cm หลังจากที่ได้แสดงออกผ่านผลงานในรูปแบบภาพพิมพ์ทั้ง 9 ชิ้น ผ่าน 9 ช่วงเวลาจึงได้มีการนำผลงานภาพพิมพ์เหล่านั้นมาสร้างสรรค์ต่อยอดด้วยเทคนิคการสร้างภาพเคลื่อนไหว (Motion Graphics) เพื่อให้ช่วงเวลาทั้ง 9 ช่วงเวลาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ และใส่เสียงที่เกี่ยวข้องกับเวลานั้นตอบสนองกับแนวคิดและให้ผู้เข้าชมได้เข้าถึงการสื่อความหมายได้ง่ายขึ้น

2) การออกแบบการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยชุดช่วงเวลา (Transition)

จากแนวคิดการสร้างสรรคผลงานสู่การออกแบบการสร้างสรรคผลงานศิลปะร่วมสมัย โดยการตีความเนื้อหาสู่รูปแบบที่ต้องการแสดงออกเพื่อที่จะสื่อสารถึงเนื้อหาที่จะนำเสนอให้ได้มากที่สุด การนำเสนอจึงเป็นการนำเสนอผ่านรูปแบบเหมือนจริง (Realistic) ผ่านช่วงเวลาต่าง ๆ ที่ได้กำหนดขึ้น 9 ช่วงเวลาโดยเริ่มย้อนไปตั้งแต่อดีตโดยได้อาศัยภาพถ่ายเก่าของคุณ บุญเสริม สาตราภัย เป็นข้อมูลในการนำเสนอเพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดโดยเรียงลำดับจากช่วงเวลานั้นมาจนถึงขั้นสุดท้ายคือ ช่วงเวลาปัจจุบัน การสร้างสรรค์ในครั้งนี้ไม่ใช่แค่เพียงกระบวนการสร้างสรรค์ (Process) ทางศิลปะแต่ยังสอดคล้องกับการตีความทางแนวคิด (Concept) ซึ่งเป็นกระบวนการทางเทคนิคของศิลปะภาพพิมพ์ในการสร้างสรรค์ต้องมีจำนวนในการพิมพ์ที่มากกว่าหนึ่งครั้งความหมายถึงการทำซ้ำไปซ้ำมาซึ่งเป็นลักษณะทางกายภาพของกระบวนการนี้อยู่แล้วซึ่งเปรียบเสมือนกับการเดินทางผ่านกาลเวลาซ้ำไปซ้ำมาสอดคล้องไปถึงแนวความคิดและรูปแบบในการแสดงออกผ่านรูปทรงทางสถาปัตยกรรม หากแต่ในครั้งนี้นการพิมพ์ในแต่ละครั้งยังให้ความหมายถึงการบันทึกช่วงเวลาในแต่ละช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในขณะที่โครงของสถาปัตยกรรมจะยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิมและปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามแนวคิดของแต่ละช่วงเวลา

การสร้างสรรค์ในครั้งนี้ยังมีการใช้รูปแบบอื่น ๆ ทางศิลปะเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอ เช่น รูปแบบศิลปะแนวสตรีท (Street Arts) มาใช้ในส่วนการนำเสนอรูปแบบสภาพแวดล้อมในช่วงเวลาปัจจุบัน

ที่โครงสร้างเหล่านี้กำลังเผชิญอยู่โดยได้มีการเชิญศิลปิน คุณ สัญชัย ชัยนันท์ ที่สร้างสรรค์ผลงานในแนวทางนี้ มาร่วมบอกกล่าวถึงมุมมอง และวิธีคิดที่มีต่อการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบนี้ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบศิลปะที่สะท้อนออกมาผ่านพื้นที่เมืองโดยศิลปินท่านนี้ได้สร้างสรรค์ผลงานผ่านแนวคิดต่าง ๆ ภายในเมืองเชียงใหม่ และเมืองอื่น ๆ มาอย่างแพร่หลายการใช้รูปแบบ และแนวความคิดเหล่านี้มีส่วนร่วมต่อการนำเสนอผลงานจะทำให้ผลงานที่ได้มีมุมมองแง่คิดที่มีความใกล้เคียงกับรูปแบบเรื่องราวที่จะนำเสนอถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคม เชียงใหม่ได้หลากหลาย และชัดเจนมากมากขึ้นโดยในชั้นสุดท้ายได้มีการใช้กระบวนการเทคนิคทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี (Media Arts) เข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอโดยการนำผลงานศิลปะภาพพิมพ์ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นทั้ง 9 ชิ้นมาสร้างสรรค์เป็นภาพเคลื่อนไหว (Motion Graphics) และได้มีการใส่เสียงเพิ่มเติมให้เข้ากันในแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในทุกมิติ เพื่อที่จะง่ายต่อการรับชม และตีความของผู้ชม โดยรูปแบบของภาพเคลื่อนไหวในชั้นสุดท้ายจะค่อย ๆ เปลี่ยนภาพไปวนตั้งแต่ช่วงเวลาอดีตมาถึงปัจจุบัน การใช้เทคโนโลยีมาเป็นรูปแบบในการนำเสนอเพื่อที่จะสร้างความสมบูรณ์ในมิติต่าง ๆ และเกิดองค์ความรู้ใหม่ในการตอบสนองแนวความคิดที่จะนำเสนอไปสู่กลุ่มคนได้ง่าย และกว้างขวางมากขึ้นโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1) ชื่อผลงาน “เมื่อวาน” เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก ขนาดผลงาน 59.5 x 89.5 cm ขนาดรวมกรอบ 79 x 109 cm ผลงานงานชิ้นแรกนี้เป็นการพาเล่าย้อนอดีตไปถึงตอนที่โครงสร้างนี้ถูกสร้างขึ้นใหม่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ยังคงว่างเปล่า ยังไม่มีโครงสร้างอื่นเข้ามาอยู่ในบริเวณโดยรอบถ่ายทอดในพื้นที่สีดำคล้ายกับเวลาในช่วงกลางคืนเพื่อต้องการแสดงออกทางอารมณ์ให้รู้สึกถึงความเจียบงังยังไม่มีเทคโนโลยีที่มนุษย์ต้องใช้ หรือพึ่งพาในการดำรงชีวิตมากนัก

2.2) ชื่อผลงาน “วันก่อน ๆ 1” เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกขนาดผลงาน 59.5 x 89.5 cm ขนาดรวมกรอบ 79 x 109 cm ผลงานงานชิ้นนี้เป็นการเล่าย้อนอดีตตอนที่เริ่มมีโครงสร้างอื่น ๆ เพิ่มเข้ามาในสภาพแวดล้อมโดยเป็นการอาศัยข้อมูลจากภาพถ่ายเก่าของ คุณบุญเสริม สาตราภัย ที่ถ่ายภาพนี้ไว้ซึ่งสถานที่ที่เป็นบริเวณย่านวัดเกตไ้เมื่อปี พ.ศ.2510 ที่เริ่มมีเสาไฟฟ้าซีเมนต์เพิ่มเข้ามา พูดถึงการพัฒนาโครงสร้างของช่วงเวลานั้นเพื่อแสดงถึงการอยู่รวมตัวกันเป็นชุมชนโดยยังคงใช้พื้นหลังและบรรยากาศสีดำคล้ายกับเวลาในช่วงกลางคืนเพื่อต้องการถึงช่วงเวลาในอดีต

2.3) ชื่อผลงาน “วันก่อน ๆ 2” เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึกขนาดผลงาน 59.5 x 89.5 cm ขนาดรวมกรอบ 79 x 109 cm ผลงานชิ้นนี้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมจากผลงานชิ้นที่สองคือการพูดถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป เป็นช่วงที่มีความนิยมใช้วัสดุสังเคราะห์มาใช้ในการสร้างโครงสร้างต่าง ๆ เนื่องจากหลายปัจจัยทั้งจากความคงทนแข็งแรงของวัสดุสังเคราะห์อย่างปูนซีเมนต์ และอิฐบล็อกหรือการลดลงของวัสดุธรรมชาติอย่าง ไม้ ที่มีอายุการใช้งานสั้น และต้องดูแลรักษามากกว่าแต่อาจเหมาะสมกับสภาพอากาศ อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงภาพรวมจากสองชิ้นที่ผ่านมามีเห็นได้ชัดคือเริ่มมีการใช้สีเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อถึงการเริ่มต้นของเทคโนโลยีที่เข้ามามีส่วนในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในอนาคตมาจนถึงปัจจุบันนี้

2.4) ชื่อผลงาน “วันก่อน ๆ 3” เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก ขนาดผลงาน 59.5 x 89.5 cm ขนาดรวมกรอบ 79 x 109 cm ผลงานชิ้นที่4 นี้เป็นการเล่าเรื่องต่อจากผลงานชิ้นที่แล้วเช่น เป็นการพูดถึงการจัดการพื้นที่ที่มีความต้องการมากขึ้นของพื้นที่ในเมืองเพื่อแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของเมืองเพื่อรองรับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนไปจากเดิมซึ่งบางครั้งการเจริญเติบโตขึ้นนั้นอาจต้องมีพื้นที่ที่ทับถมโครงสร้างเพื่อเป็นการจัดการความเป็นส่วนตัวของเจ้าของบ้านเองหรือการจัดการความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ

หน่วยงานรัฐผู้ดูแลพื้นที่ ทั้งหมดเป็นการแสดงถึงการเปลี่ยนรูปแบบวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้มีระบบมากขึ้นสำหรับการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเมืองในช่วงเวลานั้น

2.5) ชื่อผลงาน “วันก่อน ๆ 4” เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก ขนาดผลงาน 59.5 x 89.5 cm ขนาดรวมกรอบ 79 x 109 cm การแสดงออกของผลงานชิ้นนี้เป็นการพูดถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญครั้งหนึ่งของมนุษย์ที่สามารถมีการติดต่อสื่อสารผ่านกันได้ในที่ห่างไกลในช่วงเวลาไม่กี่วินาทีนั่นคือ “โทรศัพท์” การติดต่อสื่อสารกันก่อนหน้านี้ต้องใช้จดหมายซึ่งใช้เวลานาน การเริ่มมีโทรศัพท์สาธารณะจึงถือเป็นยุคหนึ่งที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ในชุมชนจะมีสิ่งของสาธารณะที่ต้องใช้ร่วมกับรูปแบบวิถีชีวิตของคนในยุคนี้ได้เปลี่ยนไปอีกครั้ง

2.6) ชื่อผลงาน “วันก่อน ๆ 5” เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก ขนาดผลงาน 59.5 x 89.5 cm ขนาดรวมกรอบ 79 x 109 cm ผลงานในชิ้นนี้เป็นการกล่าวถึงช่วงเวลาที่เป็นการแข่งขันการพัฒนาเทคโนโลยี และการขายทำให้เครื่องใช้ไฟฟ้ามีรูปแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมากกว่าสี่สิบกว่าจนทำให้คนพากันเปลี่ยนรูปแบบในการดำเนินชีวิตและการตกแต่งที่พักอาศัยให้ดูทันสมัยขึ้น

2.7) ชื่อผลงาน “วันก่อน ๆ 6” เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก ขนาดผลงาน 59.5 x 89.5 cm ขนาดรวมกรอบ 79 x 109 cm ความเปลี่ยนแปลงของผลงานในชิ้นนี้คือการเริ่มมีการเปลี่ยนผ่านกาลเวลาและการใช้สอย ความเสื่อมของสภาพสิ่งของสาธารณะต่าง ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงการใช้โทรศัพท์สาธารณะน้อยลงเนื่องจากเริ่มมีโทรศัพท์บ้านส่วนตัวหรือโทรศัพท์มือถือส่วนตัว การเปลี่ยนแปลงอีกหนึ่งอย่างที่สำคัญที่ปรากฏในผลงานชิ้นนี้คือวัฒนธรรมสตรีทอาร์ต (Street arts) ที่เริ่มปรากฏขึ้นในรูปแบบของการระบายที่สิ่งที่ยากจะบอกต่อสังคมต่อผู้มีอำนาจหรือผู้บริหารสังคมนั้นอย่างตรงไปตรงมาในพื้นที่สาธารณะ

2.8) ชื่อผลงาน “วันก่อน ๆ 7” เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก ขนาดผลงาน 59.5 x 89.5 cm ขนาดรวมกรอบ 79 x 109 cm เป็นการเล่าต่อจากผลงานชิ้นก่อนหน้านี้ เป็นเรื่องของ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแสดงออกของวัฒนธรรมสตรีทอาร์ต (Street arts) ที่เริ่มมีการพัฒนา และจริงจังก้าวขึ้นสังเกตได้จากตัวงานที่มีการพัฒนาขึ้นไปมาก และมีความหลากหลายเนื้อหาสาระมีรูปแบบของงานศิลปะมากขึ้นโดยเนื้อหาที่พูดถึงมากที่สุดยังคงเป็นประเด็นในการบริหารของผู้มีอำนาจในแต่ละระดับที่มีหน้าที่ดูแลในการบริหารสังคมนั้น ๆ ความบิตเบี้ยวหรือความไม่เท่าเทียมกันในสิทธิความเป็นมนุษย์รวมถึงปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นพิษ ทั้งอากาศ ทั้งน้ำ ซึ่งเกิดมาจากอุตสาหกรรมหลากหลายประเภทที่สร้างขึ้นมารองรับการเจริญเติบโตของเมือง ซึ่งบางแห่งอาจไม่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในการที่จะใช้ทุนในการบำบัดหรือกำจัดของเสียก่อนปล่อยกับสู่เมือง

2.9) ชื่อผลงาน “วันก่อน ๆ 8” เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก ขนาดผลงาน 59.5 x 89.5 cm ขนาดรวมกรอบ 79 x 109 cm ชิ้นนี้เป็นเรื่องการพูดถึงช่วงเวลาในปัจจุบันที่กำลังดำเนินอยู่ภายใต้สถานการณ์ความไม่ปกติต่าง ๆ ทั้งโรคติดต่อที่สร้างหายนะให้กับมนุษย์มากที่สุดจนมีผลกระทบต่อระบบในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในทุกรูปแบบ การขาดแคลนอาหารเนื่องจากวัตถุดิบอาหารมีราคาสูงขึ้นสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศซึ่งเป็นผลมาจากระบบอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นมาเพื่อรองรับการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมปัจจุบัน

2.10) ชื่อผลงาน “เปลี่ยนผ่าน” เทคนิคภาพเคลื่อนไหวดิจิทัลเวลา 11.59 นาที ขนาดผลงานปรับเปลี่ยนตามรูปแบบการฉายผลงาน ผลงานชิ้นนี้เป็นการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคกระบวนการที่แตกต่างไปจากผลงานก่อนหน้านี้เป็นการทำงานด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี โดยอาศัยการใช้ภาพพิมพ์ที่สร้างขึ้นก่อนทั้ง 9 ช่วงเวลาที่เล่าในรูปแบบภาพนิ่งมาสร้างใหม่ในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว โดยที่ต้องการสื่อความหมายเดิมทำให้เกิดความต่อเนื่อง กระบวนการนี้ยังสามารถใส่เสียงประกอบในบริบทหรือช่วงเวลาต่าง ๆ จึงทำให้มิติ

ในการรับชมผลงานชุดนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น และมีความแปลกใหม่ในรูปแบบของภาพพิมพ์ร่องลึกที่นำมาสร้างเป็นภาพเคลื่อนไหวโดยมุ่งหวังในการเข้าถึงแนวคิดที่จะนำเสนอให้มากที่สุด

Picture 1: Prototype structural sketches of all 9 works.

Picture 2: Sketches and sizes of all 9 works.

Picture 3: A QR code showing an animation of the Moment series.

Picture 4: Pictures of all 9 prints of art, arranged in order from pieces 1-9.

Picture 5: Exhibition installation complete.

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 บริบททางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นผ่านลักษณะรูปแบบการใช้สอยที่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาพบว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเชียงใหม่เป็นหัวเมืองใหญ่ทางภาคเหนือของประเทศไทย การเติบโตของจังหวัดเป็นไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ จนบางครั้งเองประชากรชาวเชียงใหม่จึงแทบไม่ทันรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาซึ่งในอดีตเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะเกิดจากการผสมผสานของวัฒนธรรมในอดีตทั้งล้านนา พม่า สยาม จึงก่อเกิดเป็นวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตน ในปัจจุบันยังคงเป็นเมืองที่ได้รับ การส่งผ่านวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมของอาหาร การแต่งกาย ศิลปะ ดนตรี การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นผลมาจากการดำเนินชีวิตของสังคมเชียงใหม่ที่เปลี่ยนไปตามกาล วิวัฒนาการของโลกในทุก ๆ ด้าน ซึ่งวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่หลั่งไหลเข้ามาทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตรูปแบบสังคมเมืองเหล่านี้ได้ส่งผลต่อปรากฏการณ์ของ การเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตของชาวเชียงใหม่ สิ่งหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นคือ โครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ในรูปแบบเก่าที่มีให้พบเห็นอยู่ทั่วทั้งตัวเมืองและรอบนอก บ้างถูกปรับเปลี่ยนบริบทการใช้สอยไปตาม วัฒนธรรมการดำเนินชีวิตหรือรูปแบบโครงสร้างเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่ บ้างถูกปล่อยร้างและเสื่อมโทรม ไปตามกาลเวลาเป็นเพียงสัญลักษณ์ของวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตในรูปแบบดั้งเดิมของเมืองเชียงใหม่ที่คงอยู่ และเปลี่ยนแปลงไป

วัตถุประสงค์ที่ 2 การสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์โดยการสังเคราะห์องค์ความรู้สู่การสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะภาพพิมพ์ในรูปแบบใหม่ ผ่านโครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ จากการวิเคราะห์ในการศึกษา ส่วนแรกมาทำการสังเคราะห์พบว่า การแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและรูปแบบโครงสร้าง ทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ที่ยังคงสภาพในพื้นที่บริเวณย่านวัดเกตซึ่งมีการเปลี่ยนไปตามช่วงเวลาทั้งที่ เกิดจากการจัดการสภาพแวดล้อมของเมืองโดยหน่วยงานภาครัฐและการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต ของผู้คนผ่านช่วงเวลาต่าง ๆ (The Fine Arts Department, 1977) จึงสร้างสรรค์ความแตกต่างของช่วงเวลานั้น ๆ ผ่านผลงานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์ร่องลึก จำนวน 9 ชิ้นงาน โดยการสร้างสรรค์ประกอบเป็น

ผลงานภาพเคลื่อนไหว (Motion Graphics) 1 ชิ้นงาน มีการแสดงออกผ่านโครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ที่ยังคงสถานะอยู่ภายใต้ที่ตั้งที่เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมไป โดยมีการเล่าผ่านช่วงเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตโดยอาศัยข้อมูลภาพถ่ายเก่าของสภาพแวดล้อมบริเวณนั้นผ่านช่วงเวลามาใส่เสียงที่เกี่ยวข้องกับช่วงเวลานั้น ตอบสนองกับแนวคิดและให้ผู้เข้าชมได้เข้าถึงการสื่อความหมายได้ง่ายขึ้น การแสดงถึงสถานะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ในปัจจุบันที่กำลังเผชิญอยู่กับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไม่ได้หมายถึงแค่รูปแบบทางกายภาพของโครงสร้างสถาปัตยกรรมหากแต่ยังรวมไปถึงรูปแบบทางการใช้สอยที่ถูกปรับเปลี่ยนไปซึ่งอาจเกิดจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไปตามช่วงเวลา ไปจนถึงการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนเข้ามาของวัฒนธรรมที่หล่อหลอมเข้ามาสู่เมืองเชียงใหม่ตลอดเวลาจึงทำให้สถานะของโครงสร้างเหล่านี้ที่กำลังดำรงอยู่ในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนไป

องค์ความรู้ใหม่

Picture 6: The New Body of Knowledge

จากการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยที่สื่อถึงช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ โดยการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าได้เป็นองค์ความรู้ใหม่ดังนี้

1) เวลาเปรียบเสมือนตัวเชื่อมโยงตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีโครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นตัวบันทึกเรื่องราวการเปลี่ยนผ่านที่ถูกผสมผสานผ่านวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นและที่ผ่านเข้ามาในเมืองเชียงใหม่ โดยมีวัฒนธรรมของแต่ละช่วงเวลาเข้ามาปรับเปลี่ยนทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่สภาพแวดล้อม เช่น แฟชั่น ดนตรี และอาหาร โครงสร้างที่ถูกใช้สอยก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาคำนึงค่านิยมของแต่ละยุคสมัยช่วงเวลาที่ไม่เคยหยุดนิ่งก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ผสมผสานและยังจะยังดำเนินต่อไปในอนาคต

2) การสร้างผลงานภาพพิมพ์ที่มีความแตกต่างของช่วงเวลาทั้ง 9 ชิ้น นั้นเปรียบเสมือนเครื่องบันทึกเวลาที่ย่อช่วงเวลาหลายสิบปีมาอยู่ในห้องนิทรรศการเดียว ทำให้ผู้ที่เข้าชมสามารถเข้าถึงสิ่งที่ต้องการ

จะสื่อสารได้มากที่สุด และในงานชิ้นที่ 10 แสดงออกในรูปแบบของ (Media art) ที่มีทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียงประกอบทำให้มีประสิทธิภาพในการสื่อสารองค์ความรู้ให้เข้ากับยุคสมัยอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 บริบทการเปลี่ยนแปลงของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ ผู้ศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของเมืองโดยนำมาสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยทำให้เข้าถึงการตระหนักรู้ต่อคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่เปลี่ยนบริบท และความเข้าใจต่อวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาผลงานศิลปะร่วมสมัยที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการนำเอาประเด็นเหล่านี้มาเป็นแรงบันดาลใจเพื่อเป็นทางออกทางหนึ่งที่จะทำให้สังคมได้เกิดการเรียนรู้ต่อคุณค่าและประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรม โดยการมองผ่านโครงสร้างในอดีตมาสู่การเรียนรู้และปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมในปัจจุบันได้อย่างมีความเข้าใจในพื้นฐานของวัฒนธรรมที่หลากหลายของเมืองเชียงใหม่ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เหล่านี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบของสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันที่ส่งผลต่อไปยังอนาคตที่กำลังจะเกิดขึ้นในภายหน้าอย่างมีความเข้าใจในธรรมชาติของสถาปัตยกรรมที่ผ่านช่วงเวลา และบันทึกเรื่องราววัฒนธรรมของแต่ละช่วงไว้อย่างสอดคล้องกับแนวความคิดของ ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) นักปรัชญาชาวเยอรมัน ที่ได้พูดถึงเรื่องภาวะและเวลาไว้ว่า ภาวะไม่ได้เป็นเพียงสิ่งนามธรรมที่อยู่เหนือมนุษย์ แต่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำรงอยู่ และการดำรงอยู่ของมนุษย์นั้นเดินทางอยู่ในเวลาที่เป็นกลางรวมตั้งแต่เป็น "อดีต" "ปัจจุบัน" และ "อนาคต" ที่เชื่อมโยงกัน (Thaveeprungsriporn, 2014)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในชุด “ช่วงเวลา” มีขั้นตอนและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันกับเทคนิคศิลปะภาพพิมพ์เป็นหลัก ภายใต้การสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบย่อยของเทคนิคภาพพิมพ์หลากหลายเทคนิค ในส่วนการสร้างแม่พิมพ์ทั้งแบบที่ไม่มีการกัดกรด และแบบที่กัดกรดด้วยรายละเอียดและจำนวนของชิ้นงาน จึงทำให้ต้องมีการวางแผนงานที่ต้องละเอียด ส่วนของขั้นตอนในการสร้างสรรค์ในรูปแบบภาพเคลื่อนไหวนั้นเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ตัวงานภาพพิมพ์มาเป็นตัวหลักในการขึ้นสร้างจึงต้องรอให้กระบวนการสร้างภาพพิมพ์เสร็จจนครบตามจำนวนที่ต้องการทั้ง 9 ชิ้นก่อน จึงจะนำมาบันทึกเป็นไฟล์ดิจิทัลซึ่งกระบวนการนี้ทำให้ไม่สามารถสร้างงานควบคู่กันไปได้ ในส่วนของตัวเทคนิคในการสร้างภาพเคลื่อนไหวมีปัญหาในเรื่องความพอดีต่อจำนวนเวลาในการกำหนดช่วงเวลาที่ดีกับการรับชมทั้งโดยรวมและในแต่ละช่วงในการที่จะใช้เทคนิคในการเปลี่ยนภาพหรือการเพิ่มเสียงเข้าไปในแต่ละช่วง ทั้งนี้เป็นเพราะต้องการให้เกิดความพอดีในความรู้สึกของผู้รับชมจึงได้เกิดผลต่อความรู้สึกถึงช่วงเวลาเปลี่ยนแปลงไปในช่วงที่เข้าชมผลงานในระยะเวลาสั้นที่ต้องการจะนำเสนอมากที่สุด ตามทฤษฎีสัญญาวิทยาที่ศึกษากระบวนการสื่อความหมายโดยพิจารณาธรรมชาติของการสื่อความหมายและขั้นตอนการทำงานเพื่อทำความเข้าใจว่าความหมายถูกสื่อความหมายออกมาได้อย่างไรเป็นศาสตร์ที่ต้องศึกษาเกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในความคิดของมนุษย์อันถือเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวของเรา (Washinsuntorn, 2013)

สรุป

เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีผู้คนมากมายเข้ามาตั้งถิ่นฐานตลอดถึงการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้เกิดวัฒนธรรมหลอมรวม ซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมเก่าและวัฒนธรรมใหม่ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมทำให้เชียงใหม่มีความพิเศษและแตกต่างในรูปแบบของวัฒนธรรมที่หลากหลายทำให้

ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่เพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนการบอกเล่าถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตของเมืองเชียงใหม่ และนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยในรูปแบบนิทรรศกาลที่สอดแทรกแนวคิดและเพิ่มประสบการณ์การเปลี่ยนผ่านของเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลาสั้น ๆ ซึ่งสามารถเข้าถึงการตระหนักรู้ต่อคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่เปลี่ยนบริบทและความเข้าใจต่อวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบริบททางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ผ่านลักษณะรูปแบบการใช้สอยที่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยผ่านโครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ โดยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็นสองหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาในด้านเนื้อหาและข้อมูลผ่านการสังเคราะห์มาสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยโดยการเลือกใช้ศิลปะภาพพิมพ์ในการทำวิจัยครั้งนี้มีการเล่าผ่านสู่เรื่องราวที่ต้องการนำเสนอโดยระหว่าง การสร้างสรรค์มีปัจจัยและปัญหาที่พบระหว่างกระบวนการจึงทำให้เกิดการทดลองและหาความเป็นไปได้มากที่สุด เพื่อความสมบูรณ์ของตัวผลงานและแนวคิดที่ต้องการนำเสนอทั้งมิติของความเป็นศิลปะภาพพิมพ์ที่เชื่อมโยงมาสู่เนื้อหาด้านบริบททางวัฒนธรรมของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเชียงใหม่ผ่านรูปแบบการใช้สอย ซึ่งในที่นี้ได้เชื่อมโยงการทำซ้ำของศิลปะภาพพิมพ์สู่ช่วงเวลาในการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนผ่านโครงสร้างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในช่วงเวลาต่าง ๆ อันเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อที่จะบันทึกประวัติศาสตร์หนึ่งของชุมชนไว้เพื่อเป็นองค์ความรู้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาข้อมูลด้านเนื้อหาที่มีข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น และชุมชนในแต่ละช่วงเวลามีอยู่อย่างจำกัด และความหลากหลายทางด้านข้อมูลทั้งในฝั่งของบทความและหนังสือต่าง ๆ รวมไปถึงการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากตัวประชากรในพื้นที่เพื่อที่จะได้เข้าถึงข้อมูลซึ่งในบางครั้งอาจมีความบิดเบือนจากกาลเวลาจึงทำให้ผู้ศึกษาเองต้องมีการใช้ข้อมูลในภาคอื่น ๆ เพื่อการประกอบการยืนยันถึงข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ได้รับให้มากที่สุดเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นแนวคิดในการสร้างงานศิลปะได้อย่างตรงประเด็นที่สุด

References

- Chansuebsri, S. (2016). *Lecture Documents on Vernacular Thai Architect*. Retrieved September 29, 2022, from <https://issuu.com/suebpongchans/docs/vernarchbook5> 8 #google_vignette
- Khrueraya, Th. et al. (2015). *Local Lanna Vernacular Houses*. (Research Report). Bangkok: Nanthakar Graphic Printing.
- Liawrungruang, W. (2000). *Chiang Mai Architecture*. Chiang Mai: Chiang Mai University.
- Noenhaad, A. (2019). *Old House in the City*. Chiang Mai: Wanida Printing.
- _____. (2020). *Slap Old Story*. Chiang Mai: Wanida Printing.
- Ongsakul, S. (2003). *Community History in Chiang Mai*. (Research Report). Chiang Mai: Chiang Mai University.

- Thaveeprungsriporn, P. D. (2014). *Kum Khan Kid*. Bangkok: Lailson Publishing.
- The Fine Arts Department. (1977). *Northern Architecture Type of Residence*. Bangkok: The Fine Arts Department.
- Valliphodom, S. (2000). *Thai House*. Bangkok: Muang Boran Press.
- Washinsuntorn, J. N. (2013). *Semiology and Signification, Theoretical Enhancement Presentation Resources for Communication Arts, Faculty of Management Science*. Chiang Mai: Rajabhat Chiang Mai University.